U.G. 4th Semester Examination - 2025
SANSKRIT
[MAJOR]
Course Code : SANS-MJ-T-4
[NEP-2020]

Full Marks : 60 Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. यथेच्छं **दशप्रश्नानामुत्तराणि** संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयन्ताम्। $2\times10=20$

i) रामायणस्य कस्य काण्डस्य कस्मिन् सर्गे अराजकदेशस्य दुरवस्था वर्ण्यते?

ii) अराजके जनपदे सायंकाले क्रीडोद्यानं के गन्तुं न शक्नुवन्ति?

iii) 'रामश्चारण्यमाश्रित:' — कथम् एतत् संघटितम्?

iv) अराजके राज्ये प्रजा: कथं परस्परं विवदन्ते?

v) राजा महता कर्मणा कान् अतिक्रमति?

vi) राष्ट्रस्य मङ्गलार्थं राजा किंरुपेण वर्ण्यते?

vii) 'अस्मिन् पञ्चत्वमापन्ने पुत्रशोकेन पार्थिवे' — अत्र पुत्र: क:? 'पार्थिव' पदेन क: बुध्यते?

viii) विदुरमते के भवन्ति प्रजागरा:?

ix) किमस्ति नरकस्य द्वारत्रयम्?

x) षड्विधा: नित्यदु:खिन: जना: के सन्ति विदुरमते?

xi) कस्तावत् क्षमाशीलजनानाम् एकमात्रो दोष:?

xii) महाभारतोक्तदिशा कौ नाम द्वौ जनौ स्वर्गे वसत:?

xiii) यशोलाभार्थं के पञ्चजना: पूजनीया:?

xiv) ''गाङ्गो ह्रद इवाक्षोभ्य:'' — तात्पर्यं लिख्यताम्।

xv) महाभारतोक्तदिशा के तावद् यथार्थपुण्यशाली?

2. Answer any **four** of the following questions as directed: 5×4=20

i) ''मत्स्या इव जना नित्यं यक्षयन्ति परस्परम् — Justify the idea.

ii) Describe the adverse condition of ब्राह्मण in अराजक जनपद as depicted in अयोध्याकाण्ड of रामायण.

iii) 'एते द्विजा महामात्यें: पृथग्वाचमुदोरयन्' — Who are 'द्विज' referred to here? What kind of words they uttered?

iv) Describe the definitions of पण्डित as defined by विदुर.

v) Discuss about the utility of क्षमा as defined by विदुर.

vi) Describe the characteristics features and definitions of मूर्ख according to विदुर.

3. Answer as directed : **Group-A** must be written in Sanskrit langauge. $10\times2=20$

GROUP-A

a) यथेच्छं कस्यचि**देकस्य** श्लोकस्य व्याख्या सरलसुरगिरा देवनागर्या च लिख्यताम्। $6\times1=6$

i) नाराजके जनपदे विद्युन्माली महास्वन:।
अभिवर्षति पर्जन्यो महीं दिव्येन वारिणा।।

ii) यस्य संसारिणी प्रज्ञा धर्मार्थावनुवर्तते।
कामादर्थं वृणोते य: स वै पण्डित उच्यते।।

b) यथेच्छं कस्यचि**देकस्य** श्लोकस्य भावसम्प्रसारणं क्रियताम्। $4\times1=4$

i) अटन्ति राजमार्गेषु कुञ्जरा: षष्ठिहायना:।

ii) सराष्ट्रं सप्रजं हन्ति राजानं मन्त्रविप्लव:।

GROUP-B

Answer any **one** of the following questions either in Bengali / Sanskrit / English: $10\times1=10$

a) Discuss about the adversity or crisis of the citizen in absence of a King as pictured in अयोध्याकाण्ड of रामायण.

b) Described thoroughly the गृहस्थधर्म as given by विदुर as depicted in your text.

c) To whom does विदुर give his advices? Describe the advices according to प्रजागर पर्व of महाभारत.